

Tema iubirii in poezia lui Mihai Eminescu, George Bacovia si Lucian Blaga

Tema iubirii este cea mai des intalnita tema in literatura lumii, cu atat mai mult in poezia lirica. Cei care au nuanțat poezia iubirii, surprinzand toate aspectele ei au fost poetii romantici, visatori si cautatori ai absolutului si in plan sentimental. Ca atare, nu este o noutate faptul ca Mihai Eminescu a perceput iubirea ca un sentiment intemeietor, ca un mit fundamental al poeziei orale si culte. Daca scriitorii clasici aveau ca model cuplul adamic, romanticii isi imaginau cuplul uman intr-o concordanta perfecta cu ritmurile lumii cosmice.

Simbolistii, ca poeti ai orasului si ai materiei in descompunere, au asociat dragostea cu moartea. Pentru ei iubirea nu mai este proiectata in absolut, ci este traita ca un sentiment bolnavicios si condamnat esecului.

Mihai Eminescu nu a fost pastelist, ci percepe natura din perspectiva romanticului. La el natura indeplineste mai multe roluri: este cadru prielnic, ocrotitor, favorabil cuplului erotic; cadrul rustic, un loc inafara civilizatiei asa cum este prezentata in idile. Eminescu selecteaza din natura anumite elemente pe care le foloseste in poezia iubirii: elemente cosmice (cum sunt stelele, luceferii si luna); noaptea, care creaza o atmosfera misterioasa. Elemente acvatic: izvoarele, ca simbol al regenerarii permanente spirituale; lacul- un alt element acvatic. Mihai Eminescu imprumuta de la poetul francez Lamartine motivul lacului. Un alt element acvatic intalnit la Eminescu este fantana care are cumpana, situata inafara satului. Ea poate fi asociata cu infinitul, locul odihnei vesnice. Mai sunt folosite elemente terestre reprezentate prin codru, padure, anumiți copaci sacri cum ar fi: teiul, plopul, salcamul: "Sara pe deal buciumul suna cu jale,/ Turmele-l urc, stelele scapara-n cale,/ Apele plang clar izvorand in fantane; Sub un salcam, draga, m-astepti tu pe mine!/ Luna pe cer trece-asa sfanta si clara,/ Ochii tai mari cauta-n frunza cea rara,/ Stelele nasc umezi pe bolta senina,/ Pieptul de dor, fruntea de ganduri ti-e plina.// Stresine vechi casele-n luna ridica,/ Scartaie-n vant cumpana de la fantana,// Langa salcam sta-vom noi noaptea intreaga,/ Ore intregi spune-ti-voi cat imi esti de draga.// Si surazand vom adormi sub inaltul,/ Vechiul salcam" ("Sara pe deal")

In functie de aceste elemente, de prezenta sau absenta lor in natura, de tonalitatea sentimentului si de imaginea iubitei, poezia de dragoste a lui Mihai Eminescu ia infatisarea atat a idilelor cat si elegiilor erotice. In a doua perioada a vietii sale, poeziile lui capata o tonalitate trista si se apropie de elegia erotica, romantica, cantec.

Natura este saracacioasa si urbana reprezentata prin starzi pustii, ferestre inchise, ploi insingurati. Chipul iubitei se schimba. Sentimentul eroticului apartine de trecut si de aici apare regretul, nostalgia, singuratatea: "Pe langa plopii fara sot / Adesea am trecut; / Ma cunosteau vecinii toti- / Tu nu m-ai cunoscut.// La geamul tau ce starlucea / Privii atat de des; / O lume toata-n telegea- / Tu nu m-ai inteles. // Caci azi le semeni tuturor / La umblat si la port, / Si te privesc nepasator / C-un rece ochi de mort." ("Pe langa plopii fara sot"). Mihai Eminescu nu a blamat

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

femeia, nu a caricaturizat-o, cel mult, a regretat faptul ca nu a fost capabila sa aprinda candela iubirii pe pamanat: "Si noaptea candela s-aprinzi / Iubirii pe pamanat." ("Pe langa plopii fara sot").

George Bacovia este complet diferit de perceptia romanticilor. Dragostea nu mai este proiectata ca idealitate, ca forma a perfectiunii, ci este traita ca un sentiment maladiv, anemic si condamnat fatalmente la esec. O alta deosebire esentiala fata de conceptia romanticilor consta in faptul ca nicodata iubirea nu este prezentata in concordanta cu o natura complice, orcotitoare: "Pe garduri batrane, pe stresini de lemn, / Si frunzele cad ca un sinistru semn / In linistea gradinii adormite. / O palida fata cu gesturi grabite / Asteapta pe noul amor/ Pe cand discordant si infiorator, / Scartaie toamna din crengi ostenite."("In gradina").

George Bacovia, ca si "Sonetele" lei Mihai Eminescu, foloseste motivul toamnei si al ploii. Dar toamna nu mai este un anotimp familiar, nici un prilej de intimitate si de placute aduceri-aminte, ci un cadru propice starilor depresive, chiar maladive. Caderea perpetua a ploii este asociata ideii sfarsitului lumii, diluviului apocaliptic. Peisajele imaginat de simbolisti sunt pustii, dezolate, lugubre, provocand nevroze si, uneori, chiar delirul: "Afara ninge parapadind. / Iubita canta la clavier. / Si targul sta intunecat, / De parca ninge-n cimitir.// El plange si-a cazut pe clape,/ Si geme greu ca in delir// Si plang si eu, si tremurand / Pe umeri pletele-i resfir/ Afara targul sta pustiu, / Si ninge ca-ntr-un cimitir." ("Nevroza").

Toamana si iarna produc depresii, primavara are culori prea stridente, iar stralucirea torida a soarelui de vara descompune materia vie. Intrega lume este vazuta ca intr-un vast "cimitir", configurand un univers al degradarii generale: "Primavara/ O pictura parfumata cu vibrari de violet."("Nervi de toamna"); "Dormeau adanc sicriile de plumb, / Si flori de plumb si funerar vestmant-/ Stau singur in cavousi era vant/ Si scartaiau coroanele de plumb."("Plumb").

In universul bacovian unde amorul este "intors" cu fata catre moarte, avand aripile "de plumb", cazute greu inspre pamant ("Plumb") sau unde poetul asculta cum "geme" sentimentul lui "defunet"("Amurg de toamna"), ori amorul "carbonizat" abia mai "fumega"("Negru") canta "la clavier" marsuri funebre, iubita "palida", bolnava, cu sanul "mai lasat" ("Cuptor"), poemul "Decembre" reprezinta o surprinzatoare exceptie. Este textul liric al distantelor comprimate intre indragostiti si unul demn sa figureze intr-o antologie ideala a poeziei universale dedicate sentimentului etern al iubirii. "Decembre" imbraca lumea in haina de nea si "ninge" intruna ca in "Pastelurile" lui Vasile Alecsandri. Dar stihia alba nu e dezlantuita, sau G. Bacovia nu-i percepe in mod dramatic efectele si nici nu-i genereaza obisnuita angoasa, pentru ca se simte de adapost, ocrotit de atmosfera intima din odaia iubitei. Femeia este definita exclusiv prin acest apelativ deloc stereotip, derivat de la verbul esential in viata sufleteasca a omului. Barbatul este cel care indeamna si are toata initiativa condensata in energia unui sentiment impartasit, femeia este cea care indeplineste cu discreta feroare dorintele omului iubit. Astfel, se desfasoara un ritual erotic, in care protagonistii se apropie din ce in ce mai mult unul de altul, pana la ingemanarea dufletelor, inconjurati de luminile si imbrele odaii, ca si nimbul imaculat al zapezii care cade neincetat. Este pentru prima data cand din lumea bacoviana, cenusiul obsedant a disparut, facand loc culorilor luminoase- albul, rosul-

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

simbalizand triumful iubirii si, implicit, al vietii. Fiecare artist, dar mai ales un poet simbolist isi creaza palet alui de culori, dupa semnificatia starilor de spirit carora le sunt asociate. Rosul, de obicei nuanta sangelui scurs, a violentei, a nevrozei datorate unei excitatii vizuale extreme, devine, in poemul "Decembre", culoarea combustiei interioare. Dar nu sugereaza cromaticul, ci arderea sufleteasca a cuplului, in dezacord cu gerul de afara, pe care este in stare sa il imblanzeasca, anulandu-i efectele dezagreabile pentru fiinte. G. Bacovia a descoperit profunzimea simplitatii in felul cum rosteste eterna poveste a iubirii, mereu aceeasi cand se incheie, niciodata identica pentru cei care traiesc clipa ei unica din plin.

Contemporan cu G. Bacovia si Tudor Arghezi, poetul "corolei de minuni a lumii", Lucian Blaga include poezia cu tematica erotica in lirica de meditatie filozofica. Atat in volumul "Poemele lumii"(1919), cat si in perioada senectutii, in poezia publicata postum cum ar fi ciclul "Vara de noembrie", "Cantecul focului", etc. trateaza aceeasi tema, din perspectiva poetului expresionist ce traieste cu maxima intensitate iubirea. Spre deosebire de Mihai Eminescu, care selecta din natura anumite elemente pe care apoi le personifica pentru a potentia iubirea cuplului, Lucian Blaga vede iubirea ca un sentiment-patima ce modifica natura din jur. Misterul ochilor negri ai iubitei se rasfrange asupra muntilor, sensurile pamantului ca in "Izvorul Noptii". Alteori desacralizeaza mitul biblic al Evei si al lui Adam si creeaza un alt mit, cel al misterului feminin (reprezentat in poezia "Eva"). Blaga prezinta raportul dintre sentiment si natura exterioara (ca in poezia "Izvorul noptii"), fie ca prezinta in paralel lumea afectiv umana si lumea vegetala ca in "Cantecul spicelor". Spicele din lanuri pregatesc intrarea fetelor adolescente indragostite pentru prima oara in "vapaia iubirii".

De la natura se realizeaza un transfer catre fiinta umana, de data aceasta prezentata in grup. "Cantecul spicelor" poate fi si cantecul adolescentelor indragostite. Fiinta umana oscileaza intre ideal si realitate, intre spiritual si teluric. Blaga utilizeaza nu numai paralelismul simbolic, ci si metonimia. Substituie "fetele in vapaie" cu "spicele in lanuri", incat in final "spicele in lanuri" ragreta ca nu stau sub vraja lunii, nu le-a fost destinat sa traiasca sentimentul erotic. Blage nu realizeaza cupluri erotice si nici portrete de femei ideale, ci surprinde erosul spiritualizat, sentimentul iubirii ca mister al lumii, componenta a "Corolei de minuni a lumii". In perioada senectutii, la fel ca Tudor Arghezi, surprinde aceasta ipostaza a iubirii nerelevate, a iubirii mister, ca sentiment fundamental al existentei umane. Iubirea ca stare de ispita, ca taina nedescifrata este ipostaza pe care o propune Lucian Blaga. In aceeasi maniera expresionista Lucian Blaga defineste metaforic dragostea "vara sangeluivraja basmului".

Indiferent de timp si spatiu, de varsta sau capacitatea traiirii, iubirea va reprezenta intotdeauna una din temele fundamentale ale artei si ale poeziei in mod special, deoarece este sentimentul pe care se construiesc intreaga existenta a omului.